

LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETAS

KAUNO MEDICINOS UNIVERSITETAS

PATVIRTINTA
Kauno medicinos universiteto
Senato 2007 m. rugsėjo 21 d.
Nutarimu Nr. 24-06-02

ATNAUJINTA
2013 m. gruodžio 20 d.

**REPRODUKCIJOS SVEIKATA: BIOLOGINIAI, MEDICININIAI IR BIOETINIAI
ASPEKTAI**

DOKTORANTŲ STUDIJŲ PROGRAMA

Dalyko programos koordinatorius :
Akušerijos ir ginekologijos klinikos vadovė prof. dr. Rūta Nadišauskienė

Padaliniai vykdančiosios programos :

Akušerijos ir ginekologijos klinika,
Šeimos medicinos klinika
Endokrinologijos klinika,
Socialiniai ir humanitariniai mokslų katedra,
Neonatologijos klinika,
Psichiatrijos klinika,
Slaugos ir reabilitacijos katedra
Anatomijos institutas,
Histologijos ir embriologijos katedra,
Fiziologijos ir farmakologijos institutas,
Onkologijos institutas,
Fizikos, matematikos ir biofizikos katedra,
Sveikatos tyrimų institutas,
Sveikatos psichologijos katedra,
Pulmonologijos ir imunologijos klinika,
Urologijos klinika.

Kaunas, 2013

Dalyko programos duomenys

Moksl sritis	Biomedicinos mokslai
Moksl o kryptis, šaka (kodas)	Medicina – 06B
Dalyko pavadinimas	Reprodukcin sveikata: biologiniai, medicininiai ir bioetiniai aspektai
Programos apimtis	160 val. (6 ECTS kreditai)
Paskaitos	48 val.
Seminarai	32 val.
Savarankiškas darbas	80 val.

Dalyko programos rengimo grup

Eil. Nr.	Pedagoginis vardas, vardas, pavard	Pareigos	Telefona s (darbo)	Elektroninio pašto adresas
1.	Prof. R. Nadišauskien	Akušerijos ir ginekologijos klinikos vadov	327132	ruta.nadisauskiene@gmail.com
2.	Prof. R. Verkauskien	Endokrinologijos klinikos vadovas	327021	rasa.verkauskiene@kaunoklinikos.lt
3.	Prof. I. Jakušovait	Socialini ir humanitarini moksl katedra	32-72-32	iraida.jakusovaite@ismuni.lt
5.	Dr. R. Tameliene	Neonatologijos klinikos vadov	326941	rasa.tameliene@kaunoklinikos.lt
6.	Prof. L. Jaruševičien	Šeimos medicinos klinika		
7.	Prof. Dainius H. Pauža	Anatomijos instituto vadovas	1441	dainius.pauza@ismuni.lt
9.	Prof.habil.dr. Angelija Valančiūtė	Histologijos ir embriologijos katedros vedėja	327236	angelija.valanciute@ismuni.lt
11.	Prof. Robertas Lažauskas	Fiziologijos katedra	327256	robertas.lazauskas@ismuni.lt

DALYKO PROGRAMOS APRAŠAS:

Dalyko programos poreikis

Pasaulio sveikatos organizacija reprodukcin s sveikatos termin apibr žia kaip s vok apiman i žmogaus dauginimosi sistem , procesus ir funkcijas bet kuriuo gyvenimo laikotarpiu. Taigi reprodukcin sveikata - tai visiško fizinio, psichinio ir socialinio gerb vio b sena, o ne tik ligos nebuvimas visose srityse, kurios siejasi su reprodukine sistema bei jos funkcijomis. Pagrindiniai reprodukcin s sveikatos prieži ros komponentais yra: mokymas apie seksualum ir reprodukcij ; vaisingumo reguliavimo metodus; n štumo, gimdymo pogimdyminio laikotarpio prieži r ; žindymo propagavimo klausimai; nevaisingumo prevencija ir nevaising šeim gydymas; n štumo nutraukim prevencija; LPI ir ŽIV/AIDS prevencija ir gydymas; reprodukcin s sistemos lig , susijusi su endokrininiais sutrikimais, prevencija ir gydymas; pradedant nuo vaikyst s pakankamos moters mitybos užtikrinimas; su psichine sveikata ir seksualine prievarta susij aspektai.

Lyties ir sveikatos sąsajų biologini pagrind žinojimas yra svarbus pl tojant biomedicinos mokslus. Reprodukcin s sveikatos ugdymas šiuolaikin s visuomen s gyvenimo s lygomis ne manomas be sisteminio multidisciplininio poži rio bei gilaus sprendim strategij žinojimo visuomen s sveikatos, socialini ir biomedicinos moksl s veikos kontekste.

1. Dalyko programos **tikslas** ugdyti doktorant geb jim moksliskai vertinti reprodukcin s sveikatos problemas, pagal žinias ir kompetencij dalyvauti j sprendimo b d paieškoje, ugdyti doktorant geb jim modeliuoti reprodukcin s sveikatos ir su ja susijusi bioetini problem sprendim b dus individo, bendruomen s, visuomen s lygiuose.

2. Programos **uždaviniai**:

- gyti šiuolaikini mokslo žini apie žmogaus organ bei j sistem kilm ir evoliucij ;
- gilinti doktorant supratim apie sveikatos ugdymo sistem ir jos gyvendinimo ypatumus šiuolaikin s visuomen s gyvenimo s lygomis;
- sisavinti anatominius-fiziologinius lytin s sistemos poky ius moters organizme vairiais gyvenimo laikotarpiais;
- išstudijuoti vaisiaus formavimosi bei vairi organ sistem raid , teratogenez s priežastis ir mechanizmus.
- supažindinti su naujausi biotechnologij pagrindais,
- išstudijuoti pagrindinius žmogaus genetikos tyrimo metodus, diagnozavimo galimybes ir genetinio konsultavimo principus;
- gyti žini apie endokrinologin reprodukcin s funkcijos patologij ;
- suteikti naujausias žinias apie hormon metabolizm ir poveik efektoriniams organams, užtikrinant normalias organizmo funkcijas bei hemostaz s sistemos viet žmogaus fiziologin s apsaugos sistemoje, l steli tarpusavio s veik ;
- sisavinti lytiniu keliu plintan i infekcij tak reprodukinei sveikatai;
- sisavinti perinatalin s infekcijos epidemiologij ir klinikin reikšm ;
- žinoti onkoginekologini lig patikros ir prevencijos galimybes;
- sisavinti pagrindines n štumo ir gimdymo patologines b kles, s lygojan ias n š i j ir gimdyvi bei perinatalin sergamum ir mirtingum ;
- sisavinti vaisiaus b kl s vertinimo n štumo ir gimdymo metu galimybes;
- sisavinti naujagimyst s laikotarpio ypatumus ir j reikšm brandaus amžiaus žmoni sveikatai;
- supažindinti su vaiko visuomen s sveikatos (socialin s pediatrijos) objektu, šios mokslo krypties vystymosi istorija, dokumentais, reglamentuojan iais vaik teises ir sveikatos ugdym vaikyst je; išnagrinti aplinkos veiksnius, turin ius takos vaik sveikatai.
- žinoti asmenyb s krizi valdymo principus.

3. Dalyko programos sandara, **turinys**:

- paskaitos (viso 60 val.);
- seminarai (viso 40 val.);
- savarankiškas darbas - nauj diagnostikos ir gydymo metod sisavinimas, mokslin s literat ros studijos, apžvalginio straipsnio parengimas (viso 110 val.)

vertinimas:

Suminis balas: 100% balo sudaro: 50% auditorinio darbo + 20% savarankiško darbo + 30% baigiamojo teorinio ir praktinio patikrinimo.

TEORIN DALIS

Eil. Nr.	Paskaitos pavadinimas	Trukm	D stytojas
	I dalis. Fundamentin		
1.	Žmogaus reprodukcijos etiniai aspektai	2 val.	Prof. I. Jakušovait
2.	Lytini organ filogenez	2 val.	Prof. D.H. Pauža
3.	Kamienini l steli kilm s šaltiniai, biologin reikšm , panaudojimo medicinoje galimyb s	2 val.	Doc. E. Švedas
4..	Embriologijos pagrindai. Žmogaus, gyv n ir paukš i embrion formavimosi ypatumai	2 val.	Doc. I. Balnyt
5.	Reprodukcin imunologija	2 val.	Prof. B. Šitkauskien
6.	Tarpl stelinis ryšius formuojan i baltym vaivov ir funkcin s galimyb s	2 val.	Prof. A. Kriš iukaitis
7.	Funkcin sistema. Bendrieji reguliacijos principai.	2 val.	Prof. R. Lažauskas
8.	Proteomika	2 val.	Dr. E. Machtejevien
	II dalis. Specialioji		
9.	Reprodukcin s sveikatos reikšm visuomen s sveikatos sistemose. Pagrindiniai demografini moters ir vaiko sveikatos rodikli analiz ES bendrijos kontekste.	2 val.	Prof. R. Nadišauskien
10.	Prenatalin s diagnostikos metodai, indikacijos, bioetiniai aspektai	2 val.	Dr. E. Machtejevien
11.	Pagrindiniai endokrinin s sistemos veikimo principai. Hormon veikimo mechanizmai. Neuroendokrininiai ryšiai	2 val.	Prof. R. Verkauskien
12.	Lytiškai plintan i infekcij taka reprodukinei sveikatai	2 val.	Dr. K. Jarien
13.	Nevaisingumas kaip socialin ir medicinin problema	2 val.	Doc. E. Drejerien
14.	Onkoginekologini lig profilaktikos galimyb s Lietuvoje ir pasaulyje	2 val.	Prof.. D.Vaitkien
15.	Kr ties v žys: Kr ties v žys- profilaktikos, ankstyvos diagnostikos ir gydymo aktualijos.	2 val.	Prof. E. Juozaityt
16.	Efektyvus perinatalines pagalbos organizavimas. N štumo laikotarpio bei gimimo fiziologija, socialiniai bei psichologiniai aspektai. Efektyvios sveikatos programos.	2 val.	Doc. M. Kliu inskas
17.	Žindymo motinos pienu taka individo sveikatai	2 val.	Dr. R. Tamelien
18.	Andrologijos pagrindai	2 val.	Doc. B. Žilaitien
19.	Šeimos planavimo problemos	2 val.	Doc. M. Minkauskien
20.	Gerontologin s reprodukcin s sveikatos problemos	2 val.	Doc. D.Railait
	III dalis. Reprodukcin sveikata visuomen s sveikatos aspektu		
21.	vairaus reprodukcinio amžiaus period psichologin s problemos. Asmenyb s krizi valdymo principai.	2 val.	Prof. N. Žemaitien

22.	Naujų reprodukcinių technologijų etiniai aspektai	2 val.	Doc. A. Blaževičienė .
23.	Pacientų sveikatos raštingumo sąsajos su gyvenimo kokybe	2 val.	Doc. A. Blaževičienė
24.	Sveikos moters gyvenimo stilius vaiko sveikatai. Rūkymo, alkoholizmo ir narkomanijos, mitybos, fizinės ir psichinės sveikatos ryšys su svarbiausiomis perinataloginiais problemomis	2 val.	Doc. A. Veryga

TEORINIS -PRAKTINIS DALIS

Eil. Nr.	Seminaro temos pavadinimas	Trukmė	Doc. dėstytojas
1.	Embrioninės medžiagos morfometrinių tyrimų pagrindiniai principai.	2 val.	Prof. A. Valančiūtė
2.	Žmogaus genomo tyrimų naujovės. Prenatalinės raidos genetiniai aspektai	2 val.	Doc. D. Serapinas
3.	Lytiniai hormonai ir disbalanso išraiška moters reprodukcinėje amžiuje.	2 val.	Doc. V. Kruminis
4.	Šiuolaikiniai nevaisingos poros tyrimo ir gydymo metodai	2 val.	Doc. E. Drejerienė
5.	Lytiniai plintantys ligų pasekmės reprodukcinei sveikatai	2 val.	Dr. K. Jarienė
6.	Neišnešiotumo medicininės ir socialinės pasekmės bei prevencijos galimybės. Genetiniai ir imuniniai priešlaikinio gimdymo aspektai.	2 val.	Dr. E. Machtejevičienė
7.	Prenatalinės chromosominių ligų ir sklaidos trūkumų diagnostikos galimybės bei etiniai aspektai.	2 val.	Doc. D. Simanavičiūtė
8.	Etiniai vaisiavimo klaidų tyrimo aspektai.	2 val.	Doc. Mačiulevičienė
9.	Sunkios akušerinės patologijos prevencijos ir kontrolės galimybės.	2 val.	Doc. R. Mačiulevičienė
10.	Įvairių ligų ir nėštumo komplikacijų. Prenataliniai mirčių prevencija.	2 val.	Doc. Simanavičiūtė
11.	Natūralaus ir operacinio gimdymo kontraversijos.	2 val.	Doc. D. Railaitė
12.	ŽPV reikšmė žmogaus reprodukcinės sistemos ligoms	2 val.	Dr. K. Jarienė
13.	Onkogenetologinių ligų patikros valstybinės programos. Socialiniai ir ekonominiai aspektai.	2 val.	Prof. D. Vaitkienė
14.	Urologinė patologija reprodukcinės sveikatos aspektais	2 val.	Doc. R. Mickevičius
15.	Seksualumo išraiška vyriais reprodukcinio amžiaus laikotarpiu	2 val.	Prof. V. Adomaitienė
16.	Paauglių lytinė ir reprodukcinė sveikata visuomenės ir asmens sveikatos priežiūros perspektyvoje	2 val.	Doc. L. Jaruševičienė

REKOMENDUOJAMA LITERAT RA

Eil. Nr.	Leidinio pavadinimas	Leidinio autorius	Leidimo metai ir leidykla
1.	Diagnostics of Endocrine Function in Children and Adolescents	Ranke Michael B.	J&J Verlag; Heidelberg, Leipzig 1996.
2.	Clinical Pediatric Endocrinology	Brook GD, Hindmarsh PC,	Blackwell Science Inc; 2001.
3.	Pediatric Endocrinology	Fima Lifshitz	Marcel Dekker Inc, New-York, USA, 2003.
4.	Endocrinology in clinical practice	Harris PE, Bouloux PMG	Martin Dunitz Ltd; London 2003.
5.	Nelson Textbook of Pediatrics	Behrman JE, Kliegman RM, Jenson HB	Saunders; 2004.
6.	Clinical obstetrics and gynecology	Pitkin RM and Scott	
7.	Bioethics	John Harris	Oxford University Press; 2001.
8.	Current Obstetric & Gynecologic Diagnosis & Treatment	DeCherney A.H., Pernoll M.L.	Appleton and Lange 2005
9.	Williams Obstetrics	Cunningham et al.	Appleton and Lange, 2004
10.	Atlas of sexually transmitted diseases	Stephen A. Morse, Ronald C. Ballard, King K. Homes	Oxford University Press 2003.
11.	Textbook of neonatology	J.M. Rennie, N.R.C. Robertson	2000 Churchill Livingstone
12.	Congenital and Perinatal Infections	Ed. M-L. Newell, J. McIntyre	2000 Cambridge University Press
13.	Health behaviour in Estonia, Finland and Lithuania 1994-1998	Puska P., Helasoja V., Prättälä R., Kasmela A., Klumbien J.	2003. European Journal of Public health, 13, 11-17.
14.	Lessons in Control: Prenatal Education in the hospital	Armstrong E.M.	2000. Social problems. Vol. 47, Issue 4, p. 538.
15.	CDC Sexually Transmitted Diseases Treatment Guidelines.. Clin.Inf Dis	By Kimberly A Workowski et al	2002;35(Suppl 2):S135-7
16.	Comparative anatomy of the vertebrates	Kent G.C	1987, St.Louis, Toronto, Santa Clara "Times Mirror/Mosby College Publishing"
17.	Langman's medical embryology	Sadler T.W.	2002
18.	Human Embryology and Developmental Biology	B.M. Carlson	Mosby, 2004
19.	Laboratory Diagnosis of Sexually Transmitted	Immunodeficiency Virus. Edited by Magnus Unemo et	Cataloguing-in-Publication data, 2013. Available at:

	Infections, Including Human WHO Library	al.	http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/85343/1/9789241505840_eng.pdf
20.	WHO Guidelines for Screening and Treatment of Precancerous Lesions for Cervical Cancer Prevention.		Guidelines. Available at: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/94830/1/9789241548694_eng.pdf ir http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/96735/1/WHO_RHR_13.21_eng.pdf
21.	Inheriting the world: the atlas of children's health and then environment. Available from URL: http://www.who.int/ceh/publications/atlas/en/	Gordon B., Mackay R., Rehfuess E.	2004, World Health Organization
22.	Basic and Clinical Endocrinology	F.S. Greenspan, D.G. Gardner	Lange Medical Books, 2000
23.	Medical Physiology: a Cellular and Molecular Approach	Walter F. Boron, Emile L Boulpaep	Saunders, 2003
24.	Williams Textbook of Endocrinology	P.Reed Larsen, Henri M.Kronenberg, Shlomo Melmed, Kennet S. Plonsky.	Tenth Edition, 2002
25.	Oxford Handbook of Genetics	Guy Bradley-Smith, Sally Hope, Helen V. Firth and Jane A. Hurst	Oxford University Press 2009
26.	Inborn Errors of Development	C.J.Epstein, R.P.Erickson, A.Wynshaw-Boris	Oxford Univ. Press, 2004
27.	Ethical issues in obstetrics and gynecology by the FIGO Committe for the Study of Ethical Aspects of Human Reproduction and Women's Health.		2009
28.	High Risk Pregnancy 2 nd ed.	James D.K., Steer P.J., Weiner C. P., Gonik B.	W.B. Saunders, London, 2002
29.	Paaugliams palanki sveikatos priežiūra //	Jaruševienė, Lina.	Lietuvos bendrosios praktikos gydytojas. 2012, t. 16, Nr. 3, p. 168,170-176.
30.	Jaun žmoni lytin ir reprodukcin sveikata.	Jaruševienė L, Valius L. (sud.)	Mokomoji knyga. Kaunas, Vitae Litera, 2005
31.	Congenital and perinatal infections	Newell M-L., McIntyre J.	Oxford University Press 2003.

NUMATOM D STYTOJŲ S RAŠAS:

Dalyko programoje dalyvaujantys profesoriai:
Prof. I. Jakušvait
Prof. E. Juozaitytė

Prof. R. Verkauskien
Prof. D. H. Pauža
Prof. R. Nadišauskien
Prof. A. Valan i t
Prof. V. Adomaitien
Prof. R. Lažauskas
Prof. B. Šitkauskien
Prof. D. Vaitkien
Prof. N. Žemaitien
Prof. A. Kriš iukaitis
Prof. L. Jaruševi ien

Dalyko programoje d stysiantys docentai ir mokslo daktarai:

Doc. M. Kliu inskas
Doc. V. Kruminis
Doc. D. Railait
Doc. E. Švedas
Doc. I. Balnyt
Doc. R. Ma iulevi ien
Dr. T. Tamelien
Doc. R. Mickevi ius
Doc. M. Minkauskien
Doc. D. Serapinas
Doc. D. Simanavi i t
Doc. A. Veryga
Doc. B. Žilaitien
Dr. K. Jarien
Dr. E. Machtejevien
Doc. A. Blaževi ien